

EKSAMENSSEKRETARIATET

KJEMI (3KJ)**AF 3361
Bokmål****3.juni 1996**Videregående kurs II
Studieretning for allmenne fag**Eksamenstid:
5 timer****Hjelpemidler:**
Lommeregner
"Tabeller i kjemi for den videregående skolen"**Andre opplysninger:**
Alle svar skal grunngis.
Formler og reaksjonslikninger skal du ta med som grunnlag for regneoppgaver
og ellers der det er naturlig.

Oppgaven har 5 tekstsider.

OPPGAVE 1

a) Skriv navn på:

1) HCl

2) FeCl₃

3) CdCl₂

4) NaCH₃COO

b) Gi en kort forklaring til utsagnet:

1) Når vi til en vannløsning med fenolftalein tilsetter 1 M saltsyre, ser vi ingen endring, men når vi i stedet tilsetter 0,1 M natriumhydroksid, får vi en rød løsning.

2) Når vi til en Mg(NO₃)₂-løsning tilsetter 5 M saltsyre, ser vi ingen endring, men når vi i stedet tilsetter 3 M natriumhydroksid, får vi et hvitt bunnfall.

c) En elev har fem begerglass merket med bokstavene fra A til E. Hvert av glassene inneholder 100 cm³ 1,00 M ZnCl₂-løsning. Dessuten har eleven et begerglass med et stort volum 0,50 M K₂S-løsning.

Denne K₂S-løsningen tilsetter eleven til begerglassene merket A-E:

50 cm³ til A

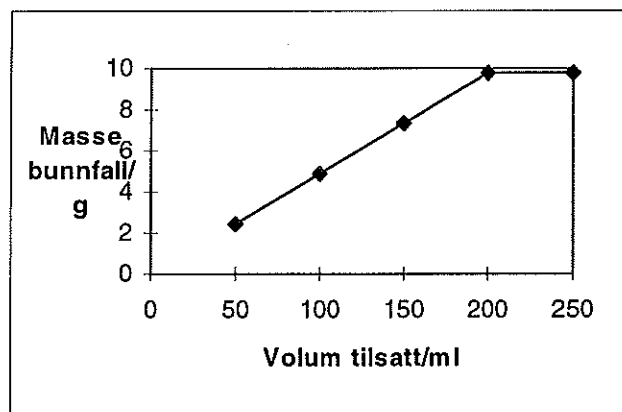
100 cm³ til B

150 cm³ til C

200 cm³ til D

250 cm³ til E

I hvert av begerglassene dannes det da et bunnfall som filtreres fra, vaskes, tørkes og veies. Resultatet av veiningene er vist i figur 1:

Figur 1

- 1) Beregn massen av tørt bunnfall fra begerglass A.
- 2) Forklar utseendet av grafen i figuren.

d) En elev får utlevert en analyseprøve som kan inneholde ett eller to av saltene:

AgNO₃, BaCl₂, Ba(NO₃)₂, CuSO₄, FeCl₃, Fe(NO₃)₃, NaCl

Eleven løste prøven i vann. Herfra tok eleven fire prøver som han i rekkefølge tilsatte:

- 5 M saltsyre uten at noe skjedde.
- 0,1 M bariumnitrat uten at noe skjedde.
- 0,1 M sølvnitrat uten at noe skjedde.
- 3 M svovelsyre og fikk da et hvitt bunnfall.

- 1) Hva kan prøven inneholde?
- 2) Er det observasjoner som eleven har gått glipp av så langt i sitt analysearbeid og som du ville sett etter?
- 3) Hvilken enkel test kan eleven nå gjøre for å bli sikker på innholdet i prøven?

OPPGAVE 2

- a) Skriv strukturformel for
  - 1) 3-metyl-2-pentanol
  - 2) 3-metylbutanal
  - 3) 2,2-dimetyl-1-butanol
  - 4) 2,3-dimetyl-2-butanol
  - 5) 3-metyl-2-butanon
- b) Hvilke av forbindelsene i a) er isomere?
- c) Hva blir resultatet når vi varmer opp forbindelsene i a) med kromsyreagens?
- d) En elev bestemte kokepunktet til en væske. Det lå i intervallet 92-94 °C. Væsken inneholder bare C, O og H. 2,00 g av denne organiske forbindelsen ga ved fullstendig forbrenning 5,11 g CO₂ og 2,09 g H₂O.
  - 1) Bestem den empiriske formelen og foreslå mulige strukturformler.
  - 2) Hvordan kan vi enklest gå fram for å avgjøre hvilken forbindelse dette er?

OPPGAVE 3

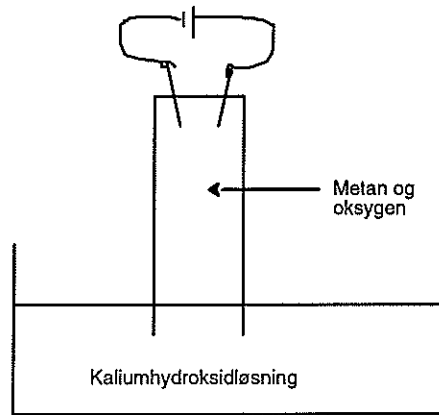
- a) Definer begrepet
- 1) syre
  - 2) basisk løsning
- b) Bakepulver inneholder natriumhydrogenkarbonat som er et salt av karbonsyre. Forklar hvorfor en teskje med bakepulver i vann gir basisk løsning.
- c) Konsentrasjonen av en HCN løsning ble bestemt ved titrering mot 0,100 M NaOH.
I tre parallelle titreringer av 25,0 cm³ av HCN løsningen ble forbrukt henholdsvis 29,3 cm³, 29,2 cm³ og 29,3 cm³. Beregn konsentrasjonen av HCN løsningen.
- d) Bruk resultatet fra den andre titreringsparallellen, og beregn pH i titrerkolben
- 1) ved start
  - 2) etter tilsetning av 14,6 cm³ NaOH løsning
  - 3) ved ekvivalenspunktet

Hvilken indikator ville du velge til dette forsøket?

OPPGAVE 4

- a) Forklar begrepet
- 1) redoksreaksjon
  - 2) fellingsreaksjon
- b) Avgjør hvilken av reaksjonstypene i a) hver av reaksjonene er:
- 1) $\text{Cu}^{2+} + \text{Fe} \longrightarrow \text{Fe}^{2+} + \text{Cu}$
  - 2) $\text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{H}_2\text{SO}_4 \longrightarrow \text{CaSO}_4 + 2\text{H}_2\text{O}$
  - 3) $\text{Zn} + 2\text{HCl} \longrightarrow \text{ZnCl}_2 + \text{H}_2$
  - 4) $\text{NaOCl} + 2\text{HCl} \longrightarrow \text{NaCl} + \text{H}_2\text{O} + \text{Cl}_2$
- c) Enkelte rengjøringsmidler inneholder natriumhypokloritt, NaOCl. Disse rengjøringsmidlene må ikke brukes sammen med noe som inneholder syre. Forklar grunnen til dette.

- d) En glassylinder med innstøpte elektroder i bunnen står oppned i et kar med $0,5 \text{ dm}^3$ $0,10 \text{ M}$ kaliumhydroksidløsning og er sjøl fylt med denne løsningen. Inn i den omsnudde sylindere leder vi 50 cm^3 metan og 150 cm^3 oksygen ved STP. Se figur 2. Ved hjelp av strøm til elektrodene får vi en gnist som antenner gassblandingen slik at den reagerer til karbondioksid og vann. Bestem innholdet i glassylinderen etter at de kjemiske reaksjonene er ferdige.

Figur 2

